

Pe copertă:

Grotă de Lourdes
în curtea unei familii
din Oradea (Bihor, România).

1

HENRI LASSERRE

ISTORIA MAICII DOMNULUI DE LA LOURDES

Tradusă din limba franceză de Gian Luigi Frollo în 1885,
și tipărită cu permisiunea autorului

Note explicative pentru ediția 2019,
readucere la zi a limbajului și „Studiu final”:
pr. dr. Cristian Florin Sabău

Baia Mare
2019

Titlul original: Henri Lasserre, *Notre-Dame de Lourdes*

În limba română **Ediția I** a apărut cu titlul: *Istoria Madonei din Lourdes*,
Tipografia Națională, Iași, 1885

Ediția a II-a: Baia Mare, 2019, vol. 1 în cadrul „Colecției LOURDES”

Ediția din 1885 a fost tipărită cu binecuvântarea

P.S.S. †NICOLAE IOSIF CAMILLI,
Episcop Romano-Catolic de Iași

Ediția din 2019 a apărut cu binecuvântarea:

P.S.S. †VIRGIL BERCEA, Episcop Greco-Catolic de Oradea

P.S.S. †PETRU GHERGHEL, Episcop Romano-Catolic de Iași

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
LASSERRE, HENRI**

Istoria Maicii Domnului de la Lourdes / Henri Lasserre, Cristian Florin Sabău;
trad. din lb. franceză de Gian Luigi Frollo în 1885, și tipărită cu permisiunea autorului;
note explicative pentru ed. 2019, readucere la zi a limbajului și "studiu final": pr. dr.
Cristian Florin Sabău. - Ed. reviz.. - Baia Mare : Editura Surorilor Lauretane, 2019
ISBN 978-606-8999-13-5

I. Sabău, Cristian Florin

II. Frollo, G. L (trad.)

III. Sabău, Cristian Florin (note)

2

**Colecția „LOURDES”
volumul 1**

Coordonatorul colecției: pr. Cristian F. Sabău

CUPRINS

CUPRINS.....5

Papa Pius al IX-lea, Gian Luigi Frollo, Henri Lasserre, Pr. Cristian Florin Sabău, SCRISOARE PONTIFICALĂ, INTRODUCERILE.....11
Introducere la ediția din 2019, **13**; Câteva cuvinte ale Traducătorului ediției românești din 1885, **18**; Prefața autorului, **26**; Scrisoarea Sanctității Sale Pius al IX-lea către Henri Lasserre, **31**.

Henri Lasserre, ISTORIA MAICII DOMNULUI DE LA LOURDES.....35

Cartea I
1. Lourdes. Castelul din Lourdes, 37; 2. Confreriile, 40; 3. Stâncile Massabielle, 43; 4. Preferința lui Dumnezeu față de cei săraci, 47; 5. Familia Soubirous. Bernadeta, 49; 6. La adunat de vreascuri. Chipul copilei, 54; 7. La traversarea pârâului, 55; 8. Un vuiet neașteptat, 57; 9. Prima apariție, 11 februarie 1858. Doamna de lumină, 57; 10. Semnul crucii, 60; 11. „N-ați văzut nimic?”, 61; 12. „Este cu neputință să descrii cât este de frumoasă!”, 63; 13. A doua apariție, 14 februarie 1858, 64; 14. Zvonul se răspândește prin Lourdes, 66; 15. Planuri pentru o nouă vizită la Grotă, 67; 16. A treia apariție, 18 februarie 1858. Primele cuvinte, 69;

Cartea a II-a
1. Păreri împărțite, 74; 2. Prudența preoților, 80; 3. Libera Cugetare. Domnul Jacomet, 86; 4. A șasea apariție, 21 februarie 1858, 89; 5. Opinii despre întâmplările de la Grotă, 92; 6. „Speră în El: te va ocroti la umbra aripilor sale!”, 94; 7. Interogatoriul Comisarului Jacomet, 95; 8. „Îți interzic să mai mergi la grotă!”, 104; 9. Interdicții, zbcium interior și o atracție irezistibilă, 106; 10. Lipsa Apariției, 22 februarie 1858, 109; 11. Noi tentative ale

autorităților, **113**; 12. *A șaptea apariție*, 23 februarie 1858. *Secretul Misiunea*, **115**; 13. *Reflecție despre secretul Maicii Domnului*, **118**;

Cartea a III-a121

1. *Bernadeta la parohul Peyramale*, **121**; 2. *Jean-Baptiste Estrade asistă la a opta apariție*, 24 februarie 1858. *Trandafirul nu înflorește. „Pocăință!”*, **127**; 3. *Bernadeta îi relatează parohului desfășurarea apariției*, **131**; 4. *Sensul atitudinii Apariției*, **132**; 5. *Bernadeta și familia ei refuză orice dar*, **134**; 6. *Apariția a noua: 25 februarie 1858. Tâșnirea Izvorului*, **137**; 7. *Împotriva contestatarilor apariției miraculoase a Izvorului*, **142**; 8. 26 februarie 1858: *Apariția nu se arată*, **143**; 9. *Izvorul miraculos: profunzimea unui dar al Sfintei Fecioare*, **144**; 10. *Vindecarea miraculoasă a lui Ludovic Bourriette*, **147**; 11. *Tulburarea liber-cugetătorilor*, **153**; 12. *Următoarele zile în Lourdes*, **158**;

Cartea IV160

1. *Bernadeta este trimisă a doua oară la parohul Peyramale*, **160**; 2. *Episcopul Laurence*, **161**; 3. *Prudența episcopului Laurence*, **163**; 4. *Prefectul Massy*, **166**; 5. *Măsurile de intervenție ale baronului Massy*, **168**; 6. *Apariția a cincisprezecea, ultima dintre cele anunțate: joi, 4 martie 1858*, **170**; 7. *Meditație despre Izvorul Sfintei Fecioare și Izvorul Bisericii*, **177**; 8. *Mama Croisina și vindecarea copilului Justin Bourhot*, **180**; 9. *Alte vindecări*, **187**; 10. *Atitudinea autorităților și a liber-cugetătorilor în fața vindecărilor*, **188**; 11. *Stânjeneala ziarului Lavedan*, **191**; 12. *Două cazuri de vindecări: Benedicta Cazeaux și Blasieta Soupenne*, **192**; 13. *Apariția a șaisprezecea: joi, 25 martie 1858. Doamna își spune numele*, **194**; 14. *Reflecție asupra numelui revelat, pe care Bernadeta nu îl înțelege*, **198**;

Cartea a V-a200

1. *Măsurile Ministrului Instrucției Rouland*, **200**; 2. *Prudența Episcopului*, **201**; 3. *Episcopul și Prefectul*, **203**; 4. *Apariția a șaptesprezecea: luni, 5 aprilie 1858. Miracolul lumânării*, **204**; 5. *Viziunile altor persoane*, **206**; 6. *Devoțiunea oamenilor*, **206**; 7. *Cele două trimestre judiciare*, **208**; 8. *Bernadeta și vizitatorii*, **209**; 9. *Vindecarea lui Enric Busquet*, **211**; 10. *Grajdurile Prefecturii*, **215**;

11. *Bernadeta la încercare*, **217**; 12. *O măsură îndoielnică pentru alienați*, **218**; 13. *Bernadeta este consultată de medici cu prejudecăți*, **220**; 14. *Consiliul de revizuire: discursul prefectului*, **222**; 15. *Convorbirea Procurorului și a Primarului cu Parohul*, **224**; 16. *Atitudinea parohului ridică întrebări serioase*, **227**; 17. *Despuierea Grotei*, **228**; 18. *Înspre schimbarea tacticii*, **233**;

Cartea a VI-a237

1. *Noua atitudine a neîncredătorilor*, **237**; 2. *Vindecări care au avut loc în mod lent: copilul Lesbareilles, Dionis Bouchet și alții*, **238**; 3. *Oamenii de știință se simt obligați să găsească explicații alternative*, **239**; 4. *Analiza lui Latour de Trie*, **244**; 5. *Câteva vindecări: Ecaterina Latapie-Chouat, Mariana Garrot, Maria Lanoue-Donienge*, **247**; 6. *Credința stăruitoare și liniștea oamenilor*, **255**; 7. *Orașul Lourdes se adresează doctorului Filhol*, **260**; 8. *Mersul irezistibil al evenimentelor*, **264**; 9. *Hotărârea din 8 iunie 1858: interdicția de a bea la Izvor și de a merge la Grotă*, **267**; 10. *Grota se închide*, **269**; 11. *Judecătorul Duprat*, **271**; 12. *Violențe administrative*, **273**;

Cartea a VII-a276

1. *Murmurările mulțimii*, **276**; 2. *Rezerva Episcopului*, **278**; 3. *Fierberea poporului*, **282**; 4. *Publicul european. Vizitatori iluștri*, **286**; 5. *Ultima Apariție. Întâmplări ciudate*, **289**; 6. *Ordonanța Episcopului pentru înființarea unei Comisii*, **295**; 7. *Scrisoarea Ministrului de Culte către Episcopul de Tarbes*, **300**; 8. *Răspunsul Episcopului către Ministru*, **304**; 9. *Analiza definitivă a profesorului Filhol*, **308**;

Cartea a VIII-a312

1. *Orgoliul autorităților civile nu vrea să cedeze*, **312**; 2. *Presă franceză și străină*, **313**; 3. *Câteva vindecări: Jean-Marie Tambourne, Maria Massot-Bordenave și Maria Capdevielle*, **324**; 4. *Emisari la Biarritz. Ordinul imperial*, **329**; 5. *Capul Statului*, **332**; 6. *Hotărârea de la 8 iunie este revocată. Eliminarea barierelor*, **335**;

Cartea a IX-a338
 1. *Prefectul Massy și Comisarul Jacomet chemați la alte responsabilități*, 338; 2. *Comisia de anchetă și metoda ei de lucru*, 338; 3. *Noi miracole*, 343; 4. *Vindecarea doamnei Magdalena Rizan*, 343; 5. *Vindecarea domnișoarei Maria Moreau de Sazenay*, 354; 6. *Raportul medicilor și al Comisiei de anchetă*, 363; 7. *Textul de recunoaștere oficială a adevărului aparițiilor de la Lourdes*, 367; 8. *Achiziționarea Domeniului Grotei și construirea unei biserici pe stâncile Massabielle*, 378;

Cartea a X-a380
 1. *Vindecarea autorului Henri Lasserre*, 380; 2. *Vindecarea copilului Iuliu Lacassagne*, 392;

Cartea a XI-a407
 1. *Transformarea Grotei*, 407; 2. *Parohul Peyramale. Bernadeta*, 408; 3. *Inaugurarea statuii Sfintei Fecioare și luarea în posesie a Domeniului*, 412; 4. *Procesiuni, pelerinaje, vindecări*, 415; 5. *Cei deja morți și supraviețuitorii la 1869. Sora Maria-Bernard*, 419; *Adaus*, 427;

Pr. Cristian Florin Sabău, STUDIU FINAL LA EDIȚIA DIN 2019.....429

PARTEA ÎNTÂI: LOURDES-UL ÎN LUME431

Căile nebănuite ale Domnului, 431;

I. Henri Lasserre, autorul acestei cărți, 434; 1. Lasserre, scriitor al Fecioarei de la Lourdes, 436; 2. Alte publicații ale lui Lasserre, 441;

II. Adevăratul chip al Maicii Domnului între mărturia Bernadetei și scrierea lui Lasserre, 445;

III. Oare de ce Fecioara a apărut tocmai la Lourdes?, 451;

IV. Numele „Neprihănită Zămislire” cu care Preacurata s-a prezentat la Lourdes: bogăție sau sminteală?, 457;

V. Papii Romei și aparițiile de la Lourdes, 464; 1. *Pius al IX-lea*, 466; 2. *Leon al XIII-lea*, 468; 3. *Pius al X-lea*, 470; 4. *Benedict al XV-lea*, 472; 5. *Pius al XI-lea*, 473; 6. *Pius al XII-lea*, 476; 7. *Ioan al XXIII-lea*, 479; 8. *Paul al VI-lea*, 483; 9. *Ioan Paul I*, 485; 10. *Ioan Paul al II-lea*, 486; 11. *Benedict al XVI-lea*, 489; 12. *Francisc*, 494;

VI. Filmografie despre aparițiile de la Lourdes, 498;

1. Documentare și filme artistice, 498;
 2. Filme și documentare traduse în limba română, 499;
 a. 1943 - Henry King, „*The Song of Bernadeta*” (*Cântecul Bernadetei*), 499; b. 1988 - Jean Delannoy, „*Bernadette*”, 501; c. 2011 - Jean Sagols, „*Je m'appelle Bernadette*” (*Mă numesc Bernadeta*), 501; d. 2016 - Mirela Vașadi Blasius, „*Arta Fericirii - Vindecări miraculoase, Lourdes*”, 502; e. Desen animat, reportaje, 502;

PARTEA A DOUA: LOURDES-UL ÎN ROMÂNIA ...503

VII. Gian Luigi Frollo, traducătorul cărții în limba română, 503;

1. G. L. Frollo, comparatist și istoric literar, 504; 2. G. L. Frollo, scriitor catolic, 506; Despre răspândirea cultului Fecioarei de Lourdes între credincioșii români romano-catolici, 519;

VIII. Răspândirea cultului Fecioarei de la Lourdes în Biserica Greco-Catolică din România, 523;

1. „Fenomenul Lourdes” receptat în tipăriturile greco-catolice de la sfârșitul sec. XIX – începutul sec. XX, 523; 2. Grote și reprezentări ale Fecioarei de Lourdes pe lângă biserici greco-catolice, 537; 3. Spiritualitatea de la Lourdes în Biserica Greco-Catolică: bogăție sau abuz?, 571;

IX. Cărți și materiale publicate în limba română despre aparițiile de la Lourdes, 579;

1. 1885 - Enric Lasserre, *Istoria Madonei de la Lourdes*, 579; 2. 1885 - Dr. Johann Ackerl, *Lourdes înaintea forului științei*, 579; 3. 1897 -

Dr. Johann Ackerl, *Madona de la Lourdes*, 579; 4. 1912 - Ioan Baciuc, *Isvorul Precestei sau Minunile dela Lourdes*, 580; 5. 1914, 1931, 2009 - Alfred Hoppe, *Lourdes în strălucirea minunilor sale*, 580; 6. 1934 - Sf. Bernadeta și Lourdes, 581; 7. 1936, 2006 - Gheorghe Marinescu, *Lourdes și Maglaviv*, 582; 8. 1992 - R. Laurentin, A. Hoppe, *Aparițiile Fecioarei Maria la Lourdes*, 584; 9. 2005 - Pr. Luigi Chierotti, *Aparițiile Fecioarei Maria de la Lourdes. Luna Mai*, 585; 10. 2007 - Teresio Bosco, *Bernadeta, fetița din Lourdes*, 585; 11. 1997 - Claudiu Dumea, *Maria în aparițiile sale*, 586; 12. 2002 - Fără autor, *Cinci mesaje mariane. De la Paris la Medjugorje*, 586; 13. 2012 - Yves Chiron, *Anchetă asupra aparițiilor Fecioarei Maria*, 586; 14. 2005, 2018 - Dănuț Doboș, *Adu-ți aminte, Marie, și de România. Începuturile cultului Madonei de Lourdes în România*, 587;

X. Despre „Colecția LOURDES” pe care intenționăm să o publicăm în limba română, 589;

1. Henri Lasserre, *Istoria Madonei de la Lourdes*, 591; 2. René Laurentin, *Aparițiile Fecioarei Maria la Lourdes. Relatare documentată*, 591; 3-4. René Laurentin, *Bernadeta de la Lourdes ne vorbește*, 592; 5. Vittorio Messori, *Bernadeta nu ne-a înșelat*, 592; 6. Yves Chiron, *Anchetă asupra miracolelor de la Lourdes*, 592;

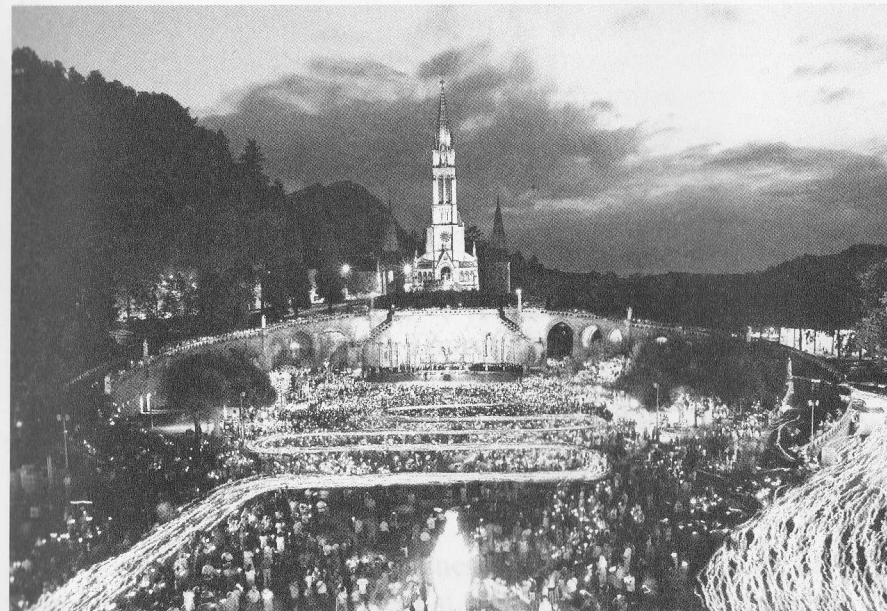
XI. Despre aducerea la zi a limbajului acestei ediții, 594;

1. Textul traducătorului G. L. Frollo, 594; 2. Textul autorului H. Lasserre, 597.

PARTEA A TREIA: MULȚUMIRI599

BIBLIOGRAFIE FOLOSITĂ PENTRU REDACTAREA NOTELOR EDIȚIEI 2019, A ADĂUGIRILOR ȘI A STUDIULUI FINAL604

* * *

*Papa Pius al IX-lea,
Gian Luigi Frollo,
Henri Lasserre,
Pr. Cristian Florin Sabău*

**SCRISOARE
PONTIFICALĂ,
INTRODUCERI**

frequentissimos advenas accersit, scripto etiam tuo uti velit ad propagandam latius fovendamque in se pietatem hominum ac fiduciam, ut de plenitudine gratiae ejus omnes accipere possint. Hujus, quem ominamur, exitus labori tuo auspicem accipe Benedictionem Apostolicam, quam tibi grati animi Noſtri et. paternae benevolentiae testem peramanter impertimus.

Datum Romae, apud S. Petrum, die 4 Septembris 1869, Pontificatus Noſtri anno XXIV.

PIUS PP. IX

* * *

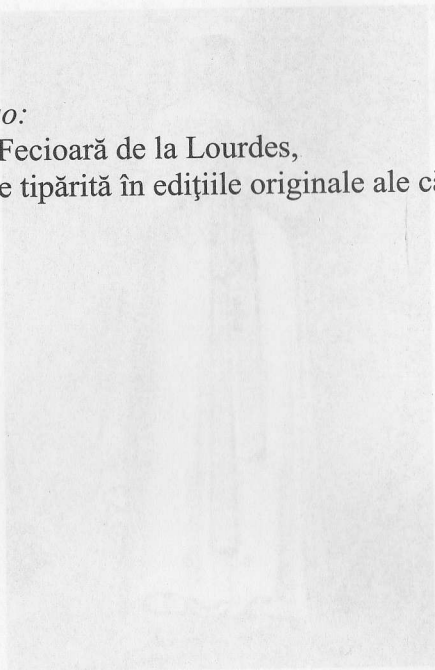

Henri Lasserre

ISTORIA MAICII DOMNULUI DE LA LOURDES

Pe verso:

Sfânta Fecioară de la Lourdes,
Imagine tipărită în edițiile originale ale cărții

CARTEA I

1. Lourdes. Castelul din Lourdes

Orășelul Lourdes se află în departamentul *Hautes-Pyrénées*, la gura celor șapte văi ale Lavedan-ului, între cele din urmă ondulări ale dealurilor cu care se termină șesul de la Tarbes pe de o parte, și cele dintâi coaste râpoase cu care, pe de alta, începe ridicarea munților celor mari. Așezate fără regulă pe un târâm accidentat, casele sunt grupate la poalele unei stânci enorme, izolate de tot, pe care se înalță, ca un cuib de vulturi, o cetățuie formidabilă. În josul stâncii, din partea contrară orașului, la umbra arinilor, a frasinilor și a plopilor, râul Gave curge zgomotos, frângându-și apele pline de spume de un stăvilar de pietre, și făcând să se învâртеască pe lângă maluri roatele cele sunătoare a trei sau patru mori. Trosnetul acestor mori și foșnirea frunzelor scuturate de vânt se amestecă cu zgomotul undelor care alunecă.

Gave-ul este format din feluritele pâraie ale văilor superioare, iar pâraiele pornesc din ghețarele eterne și din zăpezile nepătate care acoperă, în cele mai depărtate înfundături, coastele cele uscate ale munților înalți. Cel mai de frunte afluent provine din cascada de la Gavarnie, care se prăvălește, precum toți știi, dintr-unul din acele piscuri rare pe care niciun picior omenesc n-a putut încă să le calce.

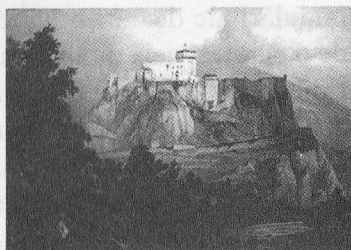
Lăsând în partea dreaptă orașul, Castelul și, afară de una care rămâne la stânga, toate morile din Lourdes, Gave-ul, ca și cum s-ar grăbi de a ajunge la destinația sa, fuge cu repeziciune către orașul Pau, peste care va trece curând pentru a se arunca în râul Adour și de aici în Marele Ocean.

În prejma orașului Lourdes, peisajul de-a lungul Râului Gave este, când sălbatic și aspru, când plăcut de tot. Niște livezi inverzite, câmpii cultivate, păduri stufoase, stânci râpoase se oglindesc pe rând în apele râului. Acolo, pământuri mănoase și

răzătoare, perspective grațioase; șoseaua cea mare de la Pau, este cutreierată mereu de trăsurile, de călăreți și de oameni care umblă pe jos; aici se zăresc munți îngrozitori și o pustietate înfricoșată.

Aproape neînvins mai înainte de a se inventa artileria, Castelul din Lourdes era în alte timpuri cheia Pirineilor.

Tradiția spune că, războindu-se cu necredincioși, Carol cel Mare¹¹ nu a reușit să-l cucerească. În momentul când era pe punctul de a părăsi asediul, un vultur, trecând pe deasupra turnului celui mai înalt al cetății încunjurate, lăsa să cadă un pește frumos, pe care îl apucase într-un eleșteu din vecinătate.

Castelul din Lourdes

Să fi fost pentru că, în ziua aceea, legile bisericești prescriau postul? Să fi fost pentru că peștele era un simbol creștinesc încă popular în timpul acela? Oricum să fie, căpitanul sarazin Mirat, care ocupa cetățuia, a văzut în fapta aceasta o minune, și a trecut la credința cea adevărată. Nu trebuia mai puțin decât convertirea lui Mirat și botezarea lui în urma unei minuni asemenea, pentru a face să reîntre Castelul sub domnia Creștinătății. Totuși, precum spune cronica, Sarazinul a pus condiția că, „devenind el cavalerul Maicii Domnului, înțelegea ca, atât pentru dânsul, cât pentru urmașii săi, comitatul să fie scutit de orice legătură de feudalitate pământească, atârnând numai de Sfânta Fecioară¹².”

¹¹ **Carol cel Mare** (742 – 814), în germană Karl der Große, în franceză Charlemagne, în latino Carolus Magnus, în italiană Carlomagno, a fost rege al fracilor începând din 768, rege al longobarzilor din 774, iar în anul 800, Papa Leon al III-lea l-a încoronat ca cel dintâi împărat al Sfântului Imperiu Roman [Nota coordonatorului ediției 2019].

¹² A se vedea și subcapitolul III. *Oare de ce Fecioara a apărut tocmai la Lourdes?* din *Studiul Inițial* al acestei cărți [Nota coordonatorului ediției 2019].

Marca orașului mărturisește prin limbajul ei fapta cea extraordinară a Vulturului și a Peștelui. Lourdes portă pe scut trei turnuri de aur, lucrate cu negru, pe o stâncă de argint; mai înalt decât celelalte, turnul din mijloc are pe deasupra un vultur cu aripile deschise, lucrat în aur și negru și purtând în cioc un păstrăv de argint.

În tot cursul Evului Mediu, Castelul din Lourdes a fost un centru din care se răspândea groaza în tot teritoriul dimprejur. Când în numele englezilor, când într-al conților de Bigorre, el era ocupat de un fel de căpitani-haiduci, care, la urma urmelor, trăiau numai în voia lor proprie și puneau la contribuție pe locuitori până la o distanță de patruzeci și cinci de leghe împrejur. Atât de departe, se spune, mergea incredibila lor cutezanță, încât puneau mâna pe lucruri și pe oameni chiar până la porțile Montpellier-ului, apoi reîntrau ca niște adevărate păsări răpitoare, în cuibul lor inaccesibil.

În secolul al XVIII-lea, Castelul din Lourdes a devenit o închisoare de Stat, și era precum o Bastilie a Pirineilor. Revoluția¹³ a deschis porțile acestei închisori celor trei sau patru deținuți pe care îi trimisese acolo arbitraritatea despotismului, și, în schimb, a repopulat-o cu câteva sute de criminali mult mai culpabili într-adevăr. Un autor contemporan a găsit în registrele de întemnițare însemnarea crimelor acestor scelerați. Lângă numele fiecărui prizonier: „Iată, spune el, cum era formulată calificarea crimei: *Necivic. – Fiindcă a refuzat sărutarea de pace cetățeanului N... înaintea altarului patriei. - Arțagos. - Bețiv. - De gheață față de Revoluție. - Caracter închistat, rezervat în opițiunile sale. - Caracter mincinos ca al unui*

¹³ Aici și în alte locuri se face aluzie la Revoluția franceză dintre 1789-1799 [Nota coordonatorului ediției 2019].

scoțător de măsele - Element liniștit, indiferent față de Revoluție etc., etc.¹⁴

Se vede că Revoluția avea dreptate plângându-se de arbitrariul regilor, și că ea înlocuise despotismul cel îngrozitor al Monarhiei printr-un regim de toleranță blândă și de libertate deplină.

Imperiul a păstrat fortăreței din Lourdes caracterul de închisoare de stat, pe care nu l-a pierdut decât la reînțoarcerea Bourbonilor. După restaurație, falnicul Castel din Evul Mediu, ce devenise prin puterea lucrurilor o piață de al patrulea sau de al cincilea rând, era păzit în deplină liniște de o garnizoană de o sută soldați de infanterie sub ordinele unui comandant.

2. Confreriile

Cu toate acestea, orașul rămâne cheia Pirineilor, însă dintr-un punct de vedere cu totul diferit. Lourdes este răspântia care duce la apele minerale. Fie pentru a merge la Bagnères, la Saint-Sauveur, la Cauterets, la Bagnères-de-Bigorre; fie că se vine de la Cauterets sau de la Pau către Luchon, tot prin Lourdes trebuie să se treacă. În toate timpurile, de când sunt frecventate băile Pirineilor, nenumăratele diligente întrebuițate în serviciul apelor în cursul stagiunii de vară se opreau la *Hotel de la Poste*. Vizitiul lăsa călătorilor timpul de a prânzi, de a vizita Castelul și de a admira peisajul, înainte de a pleca mai departe.

Iată un secol sau două de când acest orașel este traversat mereu de frecventatorii băilor și de turiștii veniți din toate unghiurile Europei. De aici un grad de civilizație destul de înaintat.

La 1858, epoca în care începe istoria de față, se primeau de multă vreme la Lourdes principalele ziare din Paris. *Revue des Deux-Mondes* număra acolo numeroși abonați. Ca pretutindeni,

¹⁴ **Basele de Lagrèze**, consilier al Curții imperiale din Pau. *Chronique de la ville et du château de Lourdes*. [Nota autorului].

birturile și cafenelele ofereau consumatorilor trei numere din *Siècle*, numărul zilei, numărul precedent și numărul antepenultim. Burghezia și clerul își împărțeau *Le Journal des Débats*, *La Presse*, *Le Moniteur*, *L'Univers* și *L'Union*.

Lourdes avea un club, o tipografie, un ziar. Subprefectul era la Argeles; însă durerea pe care o încercau cetățenii din Lourdes de a fi lipsiți de un asemenea funcționar era împlănită prin bucuria de a poseda Tribunalul de prima instanță, adică trei judecători, un președinte, un procuror imperial și un substitut. Sateliți inegali ai acestui centru luminos, un judecător de pace, un comisar de poliție, șase portari, șapte jandarmi, între care un brigadier, gravitau împrejurul lui. În ocolul orașului se ridica un spital și o pușcărie; și, precum vom avea, poate, prilejul de a o constata, se înfățișau uneori niște împrejurări în care unele spirite tari, nutrite cu învățăturile cele sănătoase și umanitare ale jurnalului *Siècle*, pretindeau ca toți criminalii să fie băgați la spital, iar nebunii la pușcărie.

Nu existau în Lourdes numai oameni care gândeau în felul acesta: în corpul avocaților și al medicilor se aflau și niște bărbați de cea mai mare știință și de cea mai înaltă considerație, niște spirite distinse, niște observatori imparțiali, cum nu se găseau întotdeauna în alte orașe mai însemnate.

Rasele muntene sunt înzestrate în general cu un bun-simț foarte statornic și practic. Puțin amestecat cu sânge străin, soiul era excelent. S-ar putea cita doar puține localități în Franța în care școlile să fie mai frecventate decât la Lourdes. Nu se află un singur băiat care, în cursul mai multor ani, să nu meargă la institutorii laici sau la Frați; nicio fetiță care se nu urmeze, de asemenea, până la absolvire educația primară, la școala Surorilor din Nevers. Mai bine instruiți decât evreii din majoritatea orașelor noastre, locuitorii din Lourdes întrunesc cu acesta și simplitatea vieții câmpenești. Ei au sângele cald, spiritul meridional, inima dreaptă, o moralitate desăvârșită. Sunt cinstiți, religioși și puțin iubitori de noutăți.

Unele instituții locale dăinuie dintr-un timp imemorial, și contribuie să păstreze o stare atât de fericită a lucrurilor. Mult mai înainte de pretinsele descoperiri ale progresului modern, poporul din aceste ținuturi a înțeles și a pus în practică, la umbra Bisericii, ideile de solidaritate și de prevedere care au dat naștere societăților noastre de ajutor reciproc. Asemenea societăți există la Lourdes și funcționează de secole: ele datează din Evul Mediu; au trecut nevătămate prin Revoluție, iar filantropii le-ar fi proslăvit mai de mult, dacă vitalitatea lor n-ar izvorî din principiul religios și dacă ele, ca în secolul al XV-lea, nu s-ar denumi *confrerii*.

„Aproape întreg poporul, spune D. Lagreze, intră în aceste asociații filantropice și totodată evlavioase. Lucrătorii, pe care-i unește numele de confrăți, pun munca lor sub ocrotirea unei puteri cerești, și exercită un schimb reciproc de ajutoare și de caritate creștinească. Casa comună primește contingentul săptămânal pe care-l aduce muncitorul plin de forță și de sănătate, spre a-l înapoia într-o zi muncitorului scăpătat și bolnav, ori muncitorului celui răposat, a cărui îngropare o plătește societatea, petrecându-l până la locuința cea din urmă. În afară de două care se împărtășesc la altarul cel mare, fiecare *confrerie* posedă câte o capelă particulară, de unde-și ia numele, și pe care o întreține prin colectele de duminică. Confreria *Fecioarei Harurilor* este compusă din plugari; a *Fecioarei de pe Muntele Carmel*, din lucrători de ardezie; a *Fecioarei de la Montserrat*, din zidari; a *Sfintei Ana*, din tâmplari; a *Sfintei Lucia* din croitori și croitorese; a *Înălțării*, din tăietori de pietre; a *Sfântului Sacrament*, din epitropi de biserică; a *Sfântului Ioan* și a *Sfântului Iacob*, din toți care au primit la botez numele unuia sau altuia din acești doi sfinți.”

De asemenea, femeile iau parte la niște asociații religioase similare. Una dintre acestea, „*Congregația Copilelor Mariei*” [Reuniunea Mariană], are un caracter deosebit. În același timp este și o societate de ajutor mutual. Pentru a intra în congreagația acesta, care este laicală, bineînțeles, trebuie să fie cineva de o

înțelepciune încercată. Copilele se gândesc la acesta mult timp mai înainte de a fi devenit fete mari. Congregaționistele se obligă să nu-și pună niciodată pe un povârniș rău prin frecventarea sărbătorilor lumești, unde se risipește spiritul religios, să nu se ia după mode excentrice, să fie fidele la întruniri și la instrucțiunile ce se fac în toate duminicile. Este o onoare a fi admise, o rușine a fi alungate. Binele pe care l-a făcut această asociație, gradul de moralitate pe care l-a menținut la Lourdes, numărul bunelor nume de familie pe care le-a pregătit sunt de necrezut. Pentru aceea, într-un mare număr de eparhii, mai multe asociații s-au întemeiat după modelul acestei Congregații mamă.

Tot ținutul are o devoțiune specială pentru Sfânta Fecioară. Sanctuarele închinatEi sunt numeroase în munții Pirenei, de la Piétat sau de la Garaison, până la Bétharram. Toate altarele bisericii¹⁵ din Lourdes sunt consacrate Maicii Domnului.

3. Stâncile Massabielle

Astfel era Lourdes-ul acum zece ani¹⁶.

Calea ferată nu trecea încă, și nici nu se punea problema să treacă vreodată pe acolo. O linie mult mai directă părea a fi fost deja trasată pentru a traversa Pireneii.

Orașul întreg și fortăreața sunt așezate, precum am spus-o, pe țărmul drept al râului Gave, care după ce, venind din Miazăzi, și-a spart undele sale de o stâncă enormă servind ca pedestal Castelului, face îndată o cotitură în unghi drept și apucă într-un mod brusc în direcția către apus.

¹⁵ Pe vremea în care Henri Lassere descria aceste lucruri, exista în Lourdes doar biserica parohială veche, ce între timp a fost demolată (1904). Cu începere din 1875, la est de ea, în actuala Piață Peyramale, a fost construită noua și actuala Biserică parohială, inaugurată abia în 1903. A nu fi confundată cu Bazilicile Sanctuarelor de lângă Grota aparițiilor! [Nota coordonatorului ediției 2019].

¹⁶ Să nu uităm că Henri Lasserre și-a publicat cartea în 1869, la unsprezece ani după apariții și la șapte ani de la recunoașterea autenticității lor din partea Bisericii [Nota coordonatorului ediției 2019].

Respect pentru O punte veche, construită în susul apei, la o distanță oarecare de casele cele dintâi ale orașului, deschide o comunicare cu câmpiile, livezile, pădurile și munții malului stâng.

Pe malul acesta din urmă, puțin mai jos decât puntea și în fața Castelului, o derivație artificială de apă scoasă din râul Gave dă naștere unui canal destul de abundent. Acest canal se varsă iarăși în Gave la o depărtare de un kilometru spre vale, după ce a trecut numai de câțiva metri dincolo de stâncile Massabielle, ale căror baze le stropește.

Insula cam lunguiață formată de Gave și de curentul despre care aminteam este o livadă întinsă și înverzită. Cei din localitate o numesc *Île du Châlet* sau, mai pe scurt, *Le Châlet*.

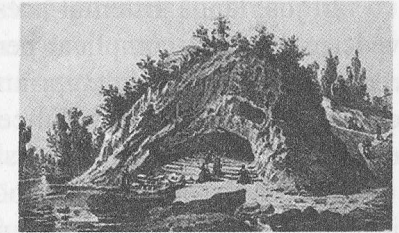
Moara lui Savy, singura care se află pe țărmul stâng, încalcă canalul și servește ca trecere între livadă și uscat. Această moară, ca și *Le Châlet*, aparține unui locuitor din Lourdes, anume M. de Laffitte.

Acum, în prejma orașelului atât de viu pe care l-am descris, nu se afla în anul 1858, niciun loc mai singuratic, mai sălbatic și mai pustiu decât aceste stânci Massabielle, la poalele cărora se unește Gave-ul cu canalul morii.

Câțiva pași mai sus de acest afluent, pe marginea râșorului, stânca cea râpoasă înfățișa la baza sa trei scobituri neregulate, suprapuse într-un chip destul de capricios și comunicând între ele, precum ar putea să o facă găurile unui burete uriaș.

Singularitatea acestor excavațiuni face astfel încât descrierea lor să fie destul de dificilă.

Cea dintâi și totodată cea mai mare era la nivelul solului. Aspectul ei era aproximativ ca al unui cort de negustori sau al unui cuptor foarte necioplit și foarte înalt, tăiat spre mijloc în sens vertical, și care, în loc să formeze o boltă întregă, nu mai alcătuiește decât o jumătate de boltă.

Grota Massabielle
în forma ei originală
Gravură de André Gorse

Intrarea, un arc de cerc foarte domol, era înaltă aproape de patru metri la punctul cel mai mare de înălțare. Lărgimea Grotei, egală sau aproape cu adâncimea, era de la doisprezece metri până la cincisprezece.

Plecând de la acesta intrare, stânca se făcea treptat mai scundă, în forma unui înveliș de hambar văzut din jos în sus, și devenea totodată și mai îngustă din ambele părți.

Mai sus, la dreapta privitorului, se găseau în stâncă celelalte două deschizături suprapuse, care erau ca niște anexe și dependente ale cavității dintâi.

Văzută pe dinafară, cea mai înseninată dintre aceste două deschizături avea, în formă ovală, înălțimea și lărgimea unei ferestre de casă, sau a unei firide de biserică. Ea se cufunda din jos în sus în stâncă; apoi, ajungând la o adâncime aproximativă de doi metri, se bifurca, coborând-se, pe de-o parte spre interiorul Grotei din jos, și suindu-se iarăși pe de-o alta, printr-o întoarcere către sine, până la exteriorul stâncii, unde orificiul ei forma a doua deschizătură superioară de care am vorbit, și a cărei însemnătate era secundară, neavând decât rolul de a contribui să lumineze cu desăvârșire în toate sensurile acea cavitate suplimentară.

Un măcieș sau trandafir sălbatic, ieșit dintr-o denivelare a stâncii, își întindea ramurile sale lungi la baza orificiului care avea forma de firidă.